

Nr 11

Utlåtande i anledning av framställning från styrelsen för riksdagens förvaltningskontor angående lönegradsplaceringen av tjänsten som chef för förvaltningskontoret jämte motioner.

Styrelsen för riksdagens förvaltningskontor har i skrivelse till riksdagen den 17 januari 1968 (*bilaga 1*) hemställt att riksdagen måtte besluta att tjänsten som chef (direktör) för förvaltningskontoret skall, räknat från och med den 1 juli 1967, vara placerad i lönegrad högst Cr eller Cp 5.

Avslag på framställningen har yrkats i följande motioner, nämligen

- 1) II: 334 av herr *Lundberg*;
- 2) II: 845 av herr *Ringaby m. fl.*;
- 3) II: 951 av herr *Tobé m. fl.*; samt
- 4) I: 745 av herr *Hübinette* och därmed likalydande II: 952 av herr *Wennerfors*.

Utskottet har från styrelsen för riksdagens förvaltningskontor inhämtat yttrande över motionerna (*bilaga 2*).

Framställningen samt vissa kompletterande uppgifter

Tjänsten som direktör för riksdagens förvaltningskontor är placerad i högst lönegrad Cp eller Cr 4. Nuvarande innehavare är placerad i lönegrad Cp 4. Beträffande motiveringen för förslaget om ändring av tjänstens lönegradsplacering till högst Cp eller Cr 5 hänvisas till framställningen (se nedan s. 5 f.).

Månadslönebeloppet är i 1967 års lönenivå 7 023 kr. i lönegrad C 4 och 7 585 kr. i lönegrad C 5.

Kamrarnas sekreterare, vilkas avlöningsförhållanden nämns i framställningen, innehar tjänster placerade i lönegrad Cr 4. Till dessa befattningshavare skall dessutom utgå avlöningsförstärkning med för närvarande 636 kr. per månad. Deras totala månadslön är alltså för närvarande 7 659 kr.

Beteckningen p anger att tjänsten är ordinarie, tillsatt med förordnande för bestämd tid, beteckningen r att tjänsten är ordinarie, tillsatt med förordnande tills vidare. Tjänst med beteckningen p medför under vissa betingelser rätt till förordnandepension vid avgång före normal pensionsålder.

Motionerna

I motionen II: 334 uttalas att en inkomstutjämning bör eftersträvas för att minska klyftan mellan hög- och lågavlönade samt att en återhållsam lönepolitik måste föras med hänsyn till det ekonomiska läget.

I motionen II: 845 anföres att förvaltningskontorets kompetensområde omspannar i huvudsak endast administrativa och personella uppgifter samt att något krav på speciell akademisk utbildning för dess direktör inte föreligger. Denne skulle enligt förslaget placeras i högre lönegrad än cheferna för de två kammarsekretariaten. Då sistnämnda befattningshavare har ansvaret för bl. a. hela den konstitutionella sidan av det löpande riksdagsarbetet, skulle det enligt motionärerna se egendomligt ut om de skulle »värderas mindre än förvaltningschefen».

Liknande synpunkter framförs i motionen II: 951. Förslaget aktualiserar, säges det där, frågan om vem som skall vara »riksdagens främste tjänsteman». Kammarsekreterarnas arbete är en viktig del av riksdagens politiska huvuduppgift. »Administrationn är viktig nog men den bör inte sättas framför den politiska verksamheten.» I en framtida enkammarriksdag bör det enligt motionärerna vara naturligt att chefen för riksdagens sekretariat och chefen för förvaltningskontoret har samma tjänsteställning.

I motionerna I: 745 och II: 952 nämns inledningsvis riksdagens organisationsutrednings olika förslag rörande riksdagens förvaltningsorganisation och personalorganisation och riksdagens beslut på grundval därav. Det framhålles att sammansatta konstitutions- och bankoutskottet år 1966 berört frågan om en grundlagsreglering av förvaltningskontorets ställning och befogenheter. Med hänsyn till att förvaltningskontorets konstruktion kan komma att övervägas ytterligare, till att den nya personalorganisationen för kamrar och utskott trätt i kraft så sent som vid 1967 års början och till att densamma måste bli föremål för ingående överväganden i god tid före genomförandet av en partiell författningsreform vid ingången av år 1971 anser motionärerna förslaget i framställningen vara för tidigt väckt.

Utskottet

Utskottet ansluter sig till det av styrelsen för riksdagens förvaltningskontor framlagda förslaget till ändrad lönegradsplacering av tjänsten som direktör för förvaltningskontoret. Med anledning av vad som anförts i motionerna vill utskottet framhålla att förslaget avser en vid tjänstens inrättande förutsedd justering av lönegradsplaceringen med hänsyn tagen till löneställningen för andra jämförliga tjänster. Till skillnad från vad som gäller kammarsekretariaten kan förvaltningskontorets uppgifter och organisation inte väntas bli avsevärt påverkade av den tillämnade enkam-

marreformen. Nu vunna erfarenheter av arbetets art och omfattning bör därför utan hinder av enkammarreformen kunna ligga till grund för lönegradsplaceringen av tjänsten som förvaltningskontorets direktör.

Att — såsom göres i vissa av motionerna — införa ett resonemang om den relativa värderingen av de med direktörstjänsten respektive kammarsekreterartjänsterna förenade arbetsuppgifterna är enligt utskottets uppfattning inte påkallat, så mycket mindre som kammarsekreterarna till följd av den med deras tjänster förenade avlöningsförstärkningen även i fortsättningen kommer att uppbära högre lön än direktören för förvaltningskontoret. Sistnämnda förhållande synes ha förbisetts av de här avsedda motionärerna. Utskottet vill även påminna om att direktörstjänsten är en s. k. högstlönegradstjänst och att således den lönegrad som skall gälla för viss innehavare skall särskilt fastställas med hänsyn till vederbörandes kompetens och andra förhållanden av betydelse.

Med hänsyn till de omständigheter som förvaltningskontorets styrelse redovisar i sin framställning har utskottet ingenting att erinra mot att den föreslagna lönegradsplaceringen får tillämpas räknat från och med den 1 juli 1967.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen med avslag på motionerna II: 334, II: 845, II: 951 samt I: 745 och II: 952 bifaller förevarande framställning från styrelsen för riksdagens förvaltningskontor.

Stockholm den 27 februari 1968

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Palm (s), Åkerlund (h), Hilding (fp), Enarsson (h)*, Larfors (s)* och Wikberg (cp)*;

från andra kammaren: herr Regnéll (h), fru Renström-Ingenäs (s)*, herrar Hagnell (s), Berglund (fp), Franzén i Motala (s), Börjesson i Glöminge (cp)*, Bengtsson i Landskrona (s)* och Larsson i Umeå (fp).

---

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Åkerlund* (h), *Hilding* (fp), *Enarsson* (h), *Hagnell* (s) och *Börjesson* i Glömminge (cp), vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet kan icke ansluta sig till det av styrelsen för riksdagens förvaltningskontor framlagda förslaget till ändrad lönegradsplacering av tjänsten som direktör för förvaltningskontoret.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen med bifall till motionerna II: 334, II: 845, II: 951 samt I: 745 och II: 952 avslår förevarande framställning från styrelsen för riksdagens förvaltningskontor.»

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

Till Riksdagen

Tjänsten som chef (direktör) för riksdagens förvaltningskontor är f. n. placerad i lönegrad högst Cr eller Cp 4. Nuvarande innehavare är placerad i Cp 4. Avlöningsförstärkning eller annat lönetillägg utgår ej.

I samband med förvaltningskontorets inrättande uttalade ett sammansatt konstitutions- och bankoutskott i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 1 år 1966 (s. 13) att behov torde kunna förutses uppkomma av att anpassa lönen för direktören till löneutvecklingen i övrigt för jämförliga tjänstemän. När löneställningen bestämdes för ifrågavarande tjänst, på vilken det allmänna tjänsteförteckningsavtalet beträffande tjänster vid riksdagen och dess verk (RATF) ej äger tillämpning, hade riksdagen ännu ej tagit ställning till frågan om personalorganisationen i kamrar och utskott och till lönegradsplaceringen för de tjänster inom denna, vilka i likhet med direktörstjänsten ej omfattas av nämnda avtal. Så skedde under 1966 års höstsession med anledning av ett sammansatt konstitutions- och bankoutskotts betänkande nr 2 år 1966. Härvid placerades tjänsterna som kamrarnas samt konstitutions- och statsutskottens sekreterare i lönegrad Cr 4 fr. o. m. den 1 januari 1967. Härjämte utgår avlöningsförstärkning med f. n. 636 kr. för månad till kamrarnas sekreterare och 343 kr. för månad till nämnda utskotts sekreterare. Vidare kan nämnas att tjänsterna som bankdirektör för administrativa ärenden i Sveriges riksbank respektive som riksgäldsdirektör och chef för riksgäldskontoret är placerade i lönegrad Cp 5. Till den sistnämnde utgår dessutom ett tilläggsarvode motsvarande högst arvodet till riksgäldsfullmäktig, f. n. 8 400 kr. för år.

Sedan närmare erfarenhet nu vunnits av omfattningen av det ansvar och den arbetsbörda som åvilar chefen för förvaltningskontoret och förutsättningar sålunda föreligger för en jämförelse med löneställningen för andra jämförliga tjänster, har styrelsen för riksdagens förvaltningskontor funnit att lönegradsplaceringen av tjänsten som chef för förvaltningskontoret bör omprövas. I samband med att förordnandet för kontorets nuvarande chef

genom beslut av förvaltningskontorets styrelse den 5 juni 1967 förlängdes för treårsperioden den 1 juli 1967—30 juni 1970, beslöt styrelsen därför enhälligt att göra framställning om att tjänsten som chef för förvaltningskontoret, räknat från och med den 1 juli 1967, skall vara placerad i lönegrad högst Cr eller Cp 5.

Anledningen till att denna skrivelse inges först nu är följande.

Redan i skrivelse den 8 november 1967 till bankoutskottet gjorde styrelsen en framställning med hemställan om utverkande av riksdagens beslut av den sakliga innebörd som framgår av efterföljande hemställan. Under motsvarande formella förutsättningar hade riksdagen tidigare godkänt sju memorial av bankoutskottet (1966 nr 55, 59 och 62; 1967 nr 4, 16, 36 och 37), föranledda av skrivelser från förvaltningskontorets styrelse. Även nämnda skrivelse av den 8 november 1967 behandlades av utskottet, som i tryckt memorial den 5 december 1967 enhälligt förklarade sig inte ha något att erinra mot styrelsens förslag i den nu aktuella frågan. På grund av därefter uppkommen oklarhet angående omfattningen av bankoutskottets initiativrätt beslöt utskottet emellertid den 12 december 1967 att upphäva beslutet om avlåtande av memorialet i lönegradsfrågan och att lämna skrivelsen från styrelsen för riksdagens förvaltningskontor utan åtgärd.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer styrelsen för riksdagens förvaltningskontor att riksdagen måtte besluta att tjänsten som chef (direktör) för förvaltningskontoret, räknat från och med den 1 juli 1967, skall vara placerad i lönegrad högst Cr eller Cp 5.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad ordförande, vice ordföranden Andersson samt ledamöterna Wärnberg, Augustsson, Sterne, Kristensson och Martinsson.

Stockholm den 17 januari 1968

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

På styrelsens vägnar

SIGURD LINDHOLM

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

Till Riksdagens Bankoutskott

För yttrande har bankoutskottet till styrelsen för riksdagens förvaltningskontor överlämnat de motioner som väckts i anledning av styrelsens framställning om ändrad lönegradsplacering av tjänsten som chef för förvaltningskontoret.

Styrelsen, som anser lämpligt att som bakgrund till sitt yttrande dels återge vissa uttalanden av sammansatta konstitutions- och bankoutskottet vid förvaltningsorganisationens tillkomst, dels lämna en sammanfattande redogörelse för förvaltningskontorets ställning och arbetsuppgifter, får med anledning av remissen anföra följande.

Vissa uttalanden av sammansatta konstitutions- och bankoutskottet i dess utlåtande nr 1 år 1966

Utskottet framhåller att en av grundtankarna i organisationsutredningens av riksdagen hösten 1965 behandlade betänkande rörande effektivisering av riksdagsarbetet var att riksdagen måste eftersträva ökad planmässighet i arbetet och en fastare arbetsledning. Då riksdagens arbetsmöjligheter uppenbarligen i väsentlig mån påverkas av den yttre organisationen, är det enligt utskottet följdriktigt att utredningen föreslagit att en central myndighet skall tillskapas hos riksdagen själv för handhavande av dess olika interna förvaltningsangelägenheter. De stegrade krav som utvecklingen kommit att ställa på riksdagen och dess ledamöter måste föranleda en väsentlig förstärkning av riksdagens egna administrativa resurser (s. 8).

Utskottet uttalar vidare att utskottet anser det angeläget att understryka vikten av att förvaltningskontoret, dess styrelse och chef redan från början tillerkännes den ledande ställning inom den interna riksdagsförvaltningen som organisationsutredningen åsyftat. Om de fördelar skall vinnas som avses med den föreslagna reformen bör otvivelaktigt kontoret ges de befogenheter och den auktoritet som erfordras för att kunna självständigt administrera området och taga nödvändiga initiativ. En viktig fråga i detta sammanhang är kompetensfördelningen mellan styrelsen och förvaltningskontorets chef. Enligt utskottets mening bör beslutanderätt i betydande omfattning tillerkännas chefen i de löpande ärendena, medan styrelsen förbehålls de principiella eller eljest viktigare ärendena (s. 9).

Beträffande direktörens löneställning framhåller utskottet att det torde kunna förutses att behov kan uppkomma av att anpassa lönen till löneutvecklingen i övrigt för jämförliga tjänstemän (s. 13).

STYRELSEN FÖR RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

med yttrande över motioner om lönegradsplaceringen av tjänsten som chef för förvaltningskontoret

Förvaltningskontorets ställning och arbetsuppgifter

Riksdagens förvaltningskontor är enligt den av riksdagen antagna instruktionen för förvaltningskontoret riksdagens centrala myndighet dels för handläggning av riksdagens förvaltningsärenden, dels för förhandling om anställnings- eller arbetsvillkor för arbetstagare hos riksdagen och dess verk.

Omfattningen av riksdagsförvaltningen framgår av att den sysselsätter ungefär 1 300 arbetstagare. Av dessa är ca 225 anställda inom den inre riksdagsförvaltningen, d. v. s. hos kamrarna, utskotten och förvaltningskontoret.

Den skiftande beskaffenheten av förvaltningskontorets uppgifter belyses av att riksdagen vid förvaltningskontorets inrättande till detta överförde och koncentrerade uppgifter som dessförinnan varit splittrade på ett flertal olika riksdagsorgan såsom talmanskonferensen, kanslideputerade och riksdagens kansli, ekonomideputerade, riksgäldsfullmäktige och riksgäldskontoret med ekonomibyrån samt delegerade för riksdagens verk.

Förvaltningskontoret är riksdagens interna förvaltningsorgan och riksdagens centrala förvaltningsmyndighet.

Som *riksdagens interna förvaltningsorgan* har förvaltningskontoret ett flertal uppgifter bland vilka kan nämnas riksdagshusfrågan, nya ledamotsrum, riksdagstrycket, upplysningstjänsten, publikationsverksamhet och servicefrågor av skilda slag. Härtill kommer arbetsrättsliga och personaladministrativa frågor i avsevärd omfattning.

Till förvaltningskontorets ställning som *riksdagens centrala förvaltningsmyndighet* hör att kontoret är riksdagens avtalsverk med uppgifter motsvarande dem som ankommer på statens avtalsverk. Dessutom har förvaltningskontoret att fullgöra vissa uppgifter som inom statsförvaltningen i övrigt ankommer på Kungl. Maj:t.

Som exempel på uppgifter av sistnämnda slag kan nämnas att för kamrarnas, utskottens, förvaltningskontorets och riksdagsverkens personal utfärda bestämmelser som ensidigt skall fastställas av arbetsgivaren, att meddela beslut om tillämpning inom riksdagsförvaltningen av bestämmelser som Kungl. Maj:t utfärdat för statsförvaltningen i övrigt, att meddela för kontoret och för riksdagens verk gemensamma förvaltningsföreskrifter och bevilja vissa fömåner, att beträffande huvudtiteln Riksdagen och dess verk omhändera den budgetgranskning som beträffande statsförvaltningen i övrigt ombesörjes inom Kungl. Maj:ts kansli samt att utge författningar.

De för yttrande remitterade motionerna

I *motionen II: 334* åberopas som motiv för att riksdagen bör avslå förvaltningskontorets framställning att man bör sträva efter en inkomstutjämning och föra en återhållsam lönepolitik. I och för sig är sådana synpunkter beaktansvärda, men de får inte leda till att varje förslag om justering av löneställningen för enstaka tjänster avvisas. Från fall till fall får bedömas om skäl för ändrad löneställning föreligger. Enligt styrelsens mening finns det sådana skäl i det nu aktuella fallet.

I *motionen II: 845* framhålls att förvaltningskontorets chef (direktören) har att »verkställa styrelsens beslut». Detta är naturligtvis riktigt men uttalandet bör kompletteras med att direktören enligt instruktionen för förvaltningskontoret har att ensam utöva kontorets beslutanderätt i betydande omfattning.

Enligt motionen omspannar förvaltningskontorets kompetensområde »i

huvudsak endast administrativa och personella uppgifter och något krav på speciell akademisk utbildning för dess direktör föreligger inte». Avsikten med detta uttalande behöver inte vara att nedvärdera de administrativa, förvaltnings- och avtalsrättsliga uppgifterna i förhållande till uppgifterna för de två kammarsekretariatens chefer, vilka enligt motionen har det utomordentligt krävande ansvaret för bl. a. hela den konstitutionella sidan av det löpande riksdagsarbetet. Oavsett avsikten finns anledning att kommentera uttalandet.

Krav på akademisk utbildning finns lika litet uppställda för kammarsekreterarna som beträffande övriga högre tjänstemän hos riksdagen. Där- emot gäller för statsförvaltningen i dess helhet att den formella kompetensen — med vissa undantag — är avskaffad och ersatt med krav på reell kompetens. Att kammarsekreterarna skulle ha ansvaret för »hela» den konstitutionella sidan av det löpande riksdagsarbetet är inte riktigt. En betydande del av detta ansvar ligger hos utskottens sekreterare.

Enligt motionen skulle ett bifall till styrelsens framställning innebära att cheferna för de två kammarsekretariaten hamnade i en lägre löneställning än den administrative chefen. Till detta bör anmärkas att styrelsens förslag inte ens leder till likställighet i kontantlönehänseende mellan direktörstjänsten och kammarsekreterartjänsterna. Den med de sistnämnda tjänsterna förenade kontanta lönen ligger nämligen på grund av utgående avlöningsförstärkning högre än vad den kontanta lönen för direktörstjänsten skulle komma att uppgå till om tjänsten flyttas upp till lönegraden C 5.

I *motionerna I: 745* och *II: 952* framhålls att riksdagens beslut höst-sessionen 1966 rörande personalorganisationen för kammare och utskott skedde med beaktande av bl. a. förhållandena inom riksdagens verk och riksdagens förvaltningskontor. Av riksdagens beslut framgår att någon sådan jämförelse inte gjorts. Däremot jämfördes löneställningen för de högsta tjänsterna hos riksdagens kamrar och utskott med löneställningen för motsvarande tjänster inom Kungl. Maj:ts kansli, detta bl. a. för att för riksdagen trygga en god rekrytering. Direktörstjänstens löneställning berördes inte i sammanhanget.

Enligt motionerna uppbyggdes förvaltningskontoret med den förutvarande riksdagens ekonomibyrå som grundval. Som framgår av vad styrelsen anfört vid redogörelsen för förvaltningskontorets ställning och arbetsuppgifter var ekonomibyrån endast en del av vad som vid omorganisationen uppgick i förvaltningskontoret.

Det i motionerna återgivna uttalandet av sammansatta konstitutions- och bankoutskottet om grundlagsreglering av förvaltningskontorets ställning synes motionärerna ha missuppfattat. Det syftade till en förstärkning av förvaltningskontorets ställning men inte till någon omprövning av »förvaltningsorganets konstruktion».

Motionärernas uttalande om att »hithörande frågor på nytt måste bli föremål för ingående överväganden i god tid före den partiella författningsreformens genomförande» bör kompletteras med att frågan om direktörstjänstens lönegradsplacering inte kan föregripa någon lönegradsfråga som kan komma att aktualiseras i samband med övergången till enkammarriksdag. Förvaltningskontorets ställning och uppgift inom riksdagsförvaltningen är oberoende av om riksdagen består av en eller två kammare.

I *motionen II: 951* snuddar man vid den för bedömningen av styrelsens

förslag ointressanta frågan om kammarsekreterarna är »riksdagens främsta tjänstemän» eller inte. Vidare heter det att om löneställningen skall avspegla ansvarsställningen borde det inte vara någon tvekan om att kammarsekreterarna inte bör sättas i lägre lönegrad än förvaltningskontorets chef. Att ansvarsställningen har betydelse för löneställningen är styrelsen väl medveten om. Direktörstjänstens nuvarande lönegradsplacering är med hänsyn till ansvar och arbetsuppgifter för närmast jämförbara tjänster — ej minst inom riksdagsförvaltningen — enligt styrelsens mening för låg.

Vissa allmänna synpunkter

Styrelsens förslag till uppflyttning av direktörstjänsten är resultatet av en på vunna erfarenheter grundad bedömning av de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna som sådana och i jämförelse med vad man anser liknande tjänster inom statsförvaltningen vara värda. Enligt styrelsens uppfattning motsvarar arbetsuppgifterna för förvaltningskontorets chef vad som inom den Kungl. Maj:t underställda statsförvaltningen åvilar chef för centralt verk. Härtill kommer att förvaltningskontorets chef måste behärska ett vidare fält än många verksamheter genom att förvaltningskontoret i viss omfattning fullgör uppgifter som eljest är fördelade på flera centrala verk. Mot bakgrunden härav och då som förut framhållits behov av en omprövning av direktörstjänstens lönegradsplacering förutsågs vid förvaltningskontorets inrättande måste det anses beklagligt att styrelsens förslag gett anledning till ett statustänkande som inte borde ha med frågor av detta slag att göra.

Styrelsen kan för sin del inte förstå att ett på objektiv värdering grundat förslag om direktörstjänstens lönegradsplacering kan påverka kammarsekreterarnas status. Styrelsen finner det över huvud taget märkligt att en tjänstemans status skall bestämmas av lönegraden för den tjänst han innehar. För flera av statsförvaltningens cheftjänstemän skulle ett sådant tillvägagångssätt leda till egendomliga resultat.

Styrelsen beklagar att det statustänkande som förekommit förts ut till offentligheten. Risk finns för att möjligheterna för riksdagen att förvärva kvalificerade tjänstemän därigenom försämrats.

Under återopande av det anförda hemställer styrelsen att bankoutskottet avstyrker de remitterade motionerna.

I handläggningen av detta ärende har deltagit förutom undertecknad ordförande, vice ordföranden Andersson, ledamöterna Wårnberg och Augustsson samt suppleanterna Tistad, Eskilsson och Sandell.

Stockholm den 13 februari 1968

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

På styrelsens vägnar:

SIGURD LINDHOLM

/Olof Cederstrand

Utdrag av protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för riksdagens förvaltningskontor den 13 februari 1968.

---

3 §.

Sedan direktören avträtt, anmälde herr ordföranden förslag till yttrande över motioner om lönegradsplaceringen av tjänsten som chef för förvaltningskontoret (jfr prot. nr 2/1968 § 19). Styrelsen beslöt skrivelse till riksdagens bankoutskott av den lydelse registraturet för denna dag utvisar.

Denna paragraf skulle anses omedelbart justerad.

Rätt avskrivet betygar

i tjänsten:

Olof Cederstrand